

TÜRKİYE
GIYİM
SANAYİCİLERİ
DERNEĞİ

**2009 YILI
TEMMUZ AYI TAKVİMİ
VE
ÖNGÖRÜLER**

**EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
HAZİRAN, 2009**

YÖNETİCİ ÖZETİ

Temmuz ayı içinde makro ekonomik gelişmeler ile mali göstergeleri etkileyecek temel unsurlar dünya ekonomisindeki iyileşmenin ivme ve yön kaybetmesi, içeride yüksek siyasi tansiyon, Orta Vadeli Program ve IMF ile anlaşma ve Merkez Bankasının para politikası kararları olacaktır.

Nisan ayı başında yapılan G-20 zirvesinde alınan önlemlerin yarattığı güven ortamı ve mali önlemlerin etkisi sonucu nisan-mayıs-haziran aylarında dünya ekonomisinde bozulma yavaşlamış ve özellikle mali göstergelerde dip noktalarından dönüşler yaşanmıştır. Yaşanan bu iyileşme haziran ayı içinde ivme kaybetmeye başlamış ve yavaşlamıştır. Yılın üçüncü ve dördüncü çeyreğinde iyileşmenin boyutu ile ilgili halen çok sayıda belirsizlik bulunmaktadır. İyileşmenin yeniden ivmelenmesi konusunda maliye ve para politikalarında hareket esnekliğinin kalmadığı görülmektedir. Dünya ekonomisinde iyileşmenin ve toparlanmanın uzun bir zaman alacağı ve çok sınırlı hissedilen bir iyileşme yaşanacağı senaryosu V şeklindeki hızlı toparlanma senaryosunun yerini almaktadır. Bu senaryonun kuvvetlenmesine bağlı olarak da iyileşme ivmesi yavaşlamıştır. Yaz aylarında iyileşme ivmesinin yavaş seyretmesi ve yön arayışlarının sürmesi beklenmektedir.

Siyaset gündeminde yer alan konular üzerindeki tartışmalar ekonomi ve reform sürecini yavaşlatmaktadır. Ergenekon soruşturmasının belirsizliği, TSK ile ilgili yıpratma girişimleri, yeni anayasa konusunda uzlaşmazlıklar, yargı reformu ile Anayasa Mahkemesinin yapısının değiştirilmesi düşünceleri gibi konular nedeni ile oluşan yüksek siyasi tansiyonun temmuz ayı genelinde de sürmesi ve ekonomi gündemini olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

Yaşanılan ekonomik kriz ile birlikte Türkiye ekonomisi için geniş kaynak olanağı sağlayan koşullar ortadan kalkmıştır. Bütçe denkliliği sağlayan hızlı ekonomik büyüme ortadan kalkmış, ekonomik büyümeyi finanse eden dış kaynak girişi de tersine dönmüştür. Ekonomi yönetimi yeni koşullar içinde ekonominin kaynak ihtiyacı ve bunun nasıl karşılanacağına ilişkin inandırıcı bir program ve finansman kaynaklarını henüz ortaya koyamamıştır. Bu nedenle kaynak ihtiyacı ve kaynakların özel kesim ile kamu kesimi arasındaki dağılımını ortaya koyacak üç yıllık inandırıcı bir Orta Vadeli Program ile finansman kaynağı olarak IMF anlaşması önemli bir belirleyici konumundadır. Temmuz ayı içinde bu iki konuda yapılacak açıklamalar ekonomik iyileşmeye yeniden ivme kazandıracaktır.

Merkez Bankası iktisadi faaliyetlerde kısmi toparlanma olduğunu, ancak kalıcı bir iyileşme işaretlerinin henüz oluşmadığını açıklamıştır. Enflasyonda ise tüm alt unsurlara yayılarak (özellikle hizmet sektörü) gerileme eğilimi sürmektedir. Bu çerçevede Merkez Bankası Temmuz ayında da 0.50 puan faiz indirimine gidecektir. İktisadi faaliyetlere ilişkin toparlanma işaretlerinin belirginleşmesi halinde ise faiz indirimi 0.25 puan olacaktır.

Temmuz ayı içinde ihracattaki daralmanın sınırlı ölçüde yavaşlaması, sanayi üretiminin sınırlı ölçüde artması, iç talebin ise yaz ayları nedeni ile dayanıklı tüketim mallarında durağanlaşması, yarı dayanıklı ve hızlı tüketim mallarında ise sınırlı bir canlanma yaşanması beklenmektedir. Ramazan ayı ve bayram öncesi ile sonrası iç piyasalar için önemli bir ayıraç olarak görülmektedir. Mali göstergelerde ise dar aralıklarda durağan bir dalgalanma beklenirken, IMF ile bir anlaşma mali göstergelerde aşağı yönlü sınırlı ivme yaratabilecektir. Pariteye daha çok bağlı kalacak dolar kuru 1.5250-1.5850 aralığında, euro kuru 2.1250-2.2000 arasında, faiz oranları yüzde 11.70-12.50 arasında, euro-dolar paritesi ise 1.3750-1.4250 arasında dalgalanacaktır.

EKONOMİ TAKVİMİ

1. 1 Temmuz tarihinden itibaren geçerli olmak üzere asgari ücret 16 yaş üstü çalışanlar için brüt 666 bin TL'den 693 bin TL'ye, net 527 bin TL'den 547 bin TL'ye çıkarak uygulanacaktır.
2. 2 Temmuz, Avrupa Merkez Bankası faiz toplantısını yapacaktır. Bankanın faizleri değiştirmeden yüzde 1'de bırakması beklenmektedir. Bankanın Avrupa ekonomisine ilişkin yapacağı değerlendirmeler daha önemli olacaktır.
3. 3 Temmuz, Haziran ayı enflasyon oranı açıklanacaktır. ÖTV ve KDV indirimlerinin kısmen sona ermesi ve geçen yıl Haziran ayındaki negatif gerçekleşme nedeni ile yıllık bazda enflasyon yükselecek olmakla birlikte, çekirdek enflasyonda gerileme eğilimi sürecektir.
4. 14-15 Temmuz, Japonya Merkez Bankası JOB faiz toplantısını yapacaktır. Bankanın faizleri değiştirmeden yüzde 0.10 seviyesinde bırakması beklenmektedir.
5. 16 Temmuz, TCMB faiz toplantısını yapacaktır. Merkez Bankası iktisadi faaliyetler öngörüsüne bağlı olarak faizleri 0.25-0.50 puan daha indirebilecektir.
6. 29 Temmuz, Merkez Bankası 2009 yılının üçüncü Enflasyon Raporunu açıklayacaktır. Raporda orta vadeli enflasyon öngörülerini ile birlikte Merkez Bankasının iktisadi faaliyetlere bağlı orta vadeli öngörülerini özellikle 2010 yılı beklentileri için önemli olacaktır.
7. Temmuz ayı içinde, 2010-2012 döneminin kapsayan Orta Vadeli Programın açıklanması (kanunen gecikti) beklenmektedir. Program ile ekonomide önümüzdeki üç yıla ilişkin temel makro ekonomik hedefler ortaya konulmuş olacaktır. Program Nisan ayında açıklanan 3 yıllık Katılım Öncesi Ekonomi Programı hedeflerini de revize etmiş olacaktır.
8. Temmuz ayı içinde, IMF ile karşılıklı çalışmalar sürecektir. Ancak temmuz ayı içinde bir sonuca ulaşılması beklentisi sınırlıdır.

DIŞ POLİTİKA TAKVİMİ

1. Temmuz ayı içinde yıl sonuna doğru giderek önem kazanacak ve dış politikada sıkıntı yaratabilecek Kıbrıs, Avrupa Birliği üyeliği, Irak, Ermenistan, İran gibi konularda ABD ve AB ile olan temasların artması beklenmektedir.
2. Temmuz ayı içinde, Türkiye üzerinden Avrupa'ya doğalgaz taşınması öngörülen Nabucco Projesine ilişkin taraf ülkeler arası nihai anlaşmanın imzalanması beklenmektedir. Türkiye'nin çekinceleri karşısında Almanya'nın etkin bir ikna sürecine gireceği öngörülmektedir.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER TAKVİMİ

1. 1 Temmuz, Avrupa Birliği dönem başkanlığını İsveç üstlenmektedir. Avrupa Birliği'nin yıl sonunda Kıbrıs konusundaki yükümlülükleri ile ilgili Türkiye konusunda hazırlayacağı değerlendirme raporu ve Türkiye ile ilgili gelebilecek talepler karşısında İsveç'in dönem başkanlığı Türkiye için avantaj olacaktır.
2. 1 Temmuz, ABD Irak'ta Bağdat ve diğer 17 eyalette güvenlik otoritesini ve sorumluluğunu Irak güvenlik güçlerine bırakmaktadır. Irak'ın genelinde güvenlik ve asayiş sorumluluğu Irak güvenlik güçlerinin olacaktır.
3. 8-10 Temmuz tarihlerinde İtalya'da G-8 zirvesi yapılacaktır. ABD başkanı Obama'nın ilk kez katılacağı zirvenin ana gündemini küresel ekonomik kriz oluşturacaktır. Küresel kriz ile ilgili değerlendirmeler ve ilave önlemlere ilişkin açıklamalar önemli olacaktır. İran konusu da önemli yer tutacaktır.
4. 22-23 Temmuz, Rusya'nın St. Petersburg şehrinde yapılacak ekonomik forum toplantısında Ermenistan ve Azerbaycan devlet başkanları bir kez daha bir araya gelerek barış süreci için görüşeceklerdir. Dağlık Karabağ bölgesi için bir anlaşma Türkiye- Ermenistan ilişkilerinin normalleştirilmesi açısından da önemli olacaktır.
5. 25 Temmuz, Kuzey Irak'ta Kürdistan yerel bölgesinde parlamento seçimleri ve ardından Kürt bölgesinin başkanlık seçimleri yapılacaktır. Başkanlık için üç aday arasında Barzani'nin yeniden Kürt yönetimi başkanı seçilmesi beklenmektedir.
6. Temmuz ayı içinde, ABD'nin Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrası İran ile ilgili izleyeceği politikayı somutlaştırması beklenmektedir. Katı yaptırımlar sürecine girilmesini bekleyenlerin yanı sıra İran ile önkoşulsuz kapsamlı ikili görüşmelerin başlatılması da sürpriz olmayacaktır.

SİYASET TAKVİMİ

1. 1 Temmuz, tarihi itibari ile TBMM yasama yılı tatiline girmiştir. 4 Ağustos'ta Meclis Başkanı seçimi için toplanacak TBMM yasama çalışmalarına 1 Ekim tarihinde yeniden başlayacaktır. Meclisin kapanması ile birlikte siyasi tartışmalar yasama konuları ötesine taşınmaya başlayacaktır.
2. Temmuz ayı içinde siyasi tansiyonun düşmesi beklenmemektedir. Ergenekon davası, TSK'ya yönelik yıpratma ve asimetrik hareket girişimleri, Anayasa değişiklikleri, Yargı reformu, AB uyumu için yasama çalışmaları gibi konular odaklı siyasi gerginliğin sürmesi beklenmektedir.
3. Temmuz ayı içinde, Kürt konusunda ortaya konulan tarihi fırsat söylemine bağlı olarak yeni açılım beklentisi artmaktadır. Hükümetin tarihi fırsatın değerlendirilmesine yönelik açılımları beklenirken, PKK'nın tasfiyesi konusunda ABD ve Irak yetkilileri ile görüşmeler de sürecektir. DTP'nin kapatılmasına ilişkin davanın Anayasa Mahkemesi görüşme gündemine alınması olasılığı da bulunmaktadır.

EKONOMİK VE MALİ ÖNGÖRÜLER

Temmuz ayı içinde makro ekonomik gelişmeler ile mali göstergeleri etkileyecek temel unsurlar dünya ekonomisindeki iyileşmenin ivme ve yön kaybetmesi, içeride yüksek siyasi tansiyon, Orta Vadeli Program ve IMF ile anlaşma ve Merkez Bankasının para politikası kararları olacaktır.

1. Dünya Ekonomisinde İyileşme İvme ve Yön Kaybediyor

- a. Nisan ayı başında yapılan G-20 zirvesinde alınan önlemlerin yarattığı güven ortamı ve mali önlemlerin etkisi sonucu nisan-mayıs-haziran aylarında dünya ekonomisinde bozulma yavaşlamış ve özellikle mali göstergelerde dip noktalarından dönüşler yaşanmıştır.
- b. Dünya ekonomisinde sonra üç ay içinde yaşanan bu iyileşme haziran ayı içinde ivme kaybetmeye başlamış ve yavaşlamıştır. Yılın üçüncü ve dördüncü çeyreğinde iyileşmenin ve toparlanmanın boyutu ile ilgili halen çok sayıda belirsizlik bulunmaktadır.
- c. İyileşme ve toparlanmanın yeniden ivmelenmesi konusunda maliye ve para politikalarının da azami ölçüde kullanıldığı ve hareket esnekliğinin kalmadığı görülmektedir.
- d. Dünya ekonomisinde iyileşmenin ve toparlanmanın uzun bir zaman alacağı ve çok sınırlı hissedilen bir iyileşme yaşanacağı senaryosu V şeklindeki hızlı toparlanma senaryosunun yerini almaktadır.
- e. Bu senaryonun kuvvetlenmesine bağlı olarak da mali göstergelerde başlayan iyileşme ivmesi yavaşlamış ve başta euro-dolar paritesi olmak üzere mali göstergelerde yön arayışları yeniden artmaya başlamıştır. Yaz aylarında iyileşme ivmesinin yavaş seyretmesi ve yön arayışlarının sürmesi beklenmektedir.

2. Yüksek Siyasi Tansiyon

- a. Siyaset gündeminde yer alan konular üzerindeki tartışmalar ekonomi ve reform sürecini yavaşlatmaktadır. Ergenekon soruşturmasının belirsizliği, TSK ile ilgili yıpratma girişimleri, yeni anayasa konusunda uzlaşmazlıklar, yargı reformu ile Anayasa Mahkemesinin yapısının değiştirilmesi düşünceleri gibi konular nedeni ile oluşan yüksek siyasi tansiyonun temmuz ayı genelinde de sürmesi ve ekonomi gündemini olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

3. Orta Vadeli Program ve IMF ile Anlaşma

- a. Yaşanılan ekonomik kriz ile birlikte Türkiye ekonomisi için geniş kaynak olanağı sağlayan koşullar ortadan kalkmıştır. Bütçe denkliliği sağlayan hızlı ekonomik büyüme ortadan kalkmış, ekonomik büyümeyi finanse eden dış kaynak girişi de tersine dönmüştür.

- b. Ekonomi yönetimi yeni koşullar içinde ekonominin kaynak ihtiyacı ve bunun nasıl karşılanacağına ilişkin inandırıcı bir program ve finansman kaynaklarını henüz ortaya koyamamıştır.
- c. Bu nedenle kaynak ihtiyacı ve kaynakların özel kesim ile kamu kesimi arasındaki dağılımını ortaya koyacak üç yıllık inandırıcı bir Orta Vadeli Program ile finansman kaynağı olarak IMF anlaşması önemli bir belirleyici konumundadır. Temmuz ayı içinde bu iki konuda yapılacak açıklamalar ekonomik iyileşmeye yeniden ivme kazandıracaktır.

4. Merkez Bankası Para Politikası

- a. Merkez Bankası iktisadi faaliyetlerde kısmi toparlanma olduğunu, ancak kalıcı bir iyileşme işaretlerinin henüz oluşmadığını açıklamıştır. Enflasyonda ise tüm alt unsurlara yayılarak (özellikle hizmet sektörü) gerileme eğilimi sürmektedir.
- b. Bu çerçevede Merkez Bankası Temmuz ayında da 0.50 puan faiz indirimine gidecektir. İktisadi faaliyetlere ilişkin toparlanma işaretlerinin belirginleşmesi halinde ise faiz indirimi 0.25 puan olacaktır. Merkez Bankası önümüzdeki 3-4 ay içinde artacağını öngördüğü likidite sıkışıklığı karşısında ilave likidite olanaklarını genişletmeye de sürdürecektir.

5. Reel Kesim ve Mali Göstergelere İlişkin Öngörüler

Temmuz ayı içinde ihracattaki daralmanın sınırlı ölçüde yavaşlaması, sanayi üretiminin sınırlı ölçüde artması, iç talebin ise yaz ayları nedeni ile dayanıklı tüketim mallarında durağanlaşması, yarı dayanıklı ve hızlı tüketim mallarında ise sınırlı bir canlanma yaşanması beklenmektedir. Ramazan ayı ve bayram öncesi ile sonrası iç piyasalar için önemli bir ayıraç olarak görülmektedir.

Mali göstergelerde ise dar aralıklarda durağan bir dalgalanma beklenirken, IMF ile bir anlaşma mali göstergelerde aşağı yönlü sınırlı ivme yaratabilecektir.

- a. pariteye daha çok bağlı kalacak dolar kuru 1.5250-1.5850 aralığında dalgalanacaktır
- b. euro kuru 2.1250-2.2000 arasında dalgalanacaktır
- c. faiz oranları yüzde 11.70-12.50 arasında dalgalanacaktır
- d. euro-dolar paritesi 1.3750-1.4250 arasında dalgalanacaktır.